

KÁRPÁTALJA HAZATÉRT

Irta: Marék Antal

ATÖRTÉNELEM igazságszolgáltatása örök. Rákóczi gens fidelis-simája, mely egy ezredév jó és balsorsában együtt élt a magyarsággal, hűsz esztendei szenvedés után hazatért az anyaországhoz. Különös örömet érzünk, küzdünk könnyeinkkel, mert a ruszinokat mindig szerettük. A hegyek, miknek völgyeiben és oldalaiban meghúzódnak faházaik, fatemplomaik, miknek erdőségében baltájuk csattog, egykor a boldog Nagymagyarországot ölelték körül. A hegyek nyíltak meg Árpád honkereső népe előtt Vereckénél, itt mutatta a Vezér a Nagyalföld felé vezető utat. Szinte titokteljes intés ez, Verecke újra a miénk! A Kárpátok egy darabját visszaérdemeltük s most már nincs más feladatunk, mint egyetlen, minden magyar karjában és szívében élő parancs, kiérdemelni és kiharcolni a Kárpátok koronáját a Nagyalföld vajúdo teste köré.

Istenhez közel él a nép s bizonyára őrzött és továbbadott egy emléket, melyet a hűsz esztendő ígéretése és gyötrelme sem tudott kiölni a lelkéből. Az emlék lassan, észrevétlen átköltözött a gyermekeik lelkébe is, akik pedig még nem éltek az anyaországban, de mindenkor vágyódtak oda. Ennek így kellett történnie. Az emlék a valóság hajszálgyökereivel még mélyebb talajba ereszkedett s kiirthatatlanul szerteágazódott. A megszállók tehetetlen dühvel látták, hogy apró névtelen hősök jártak fehér darócban, szenvedéssel teli arcuk mindjobban hasonlított az Údvözítő arcára. Tehetetlenül állottak a csoda előtt, e néma és névtelen ellenállás megrémítette őket. Ami az utolsó hónapokban történt, az már a beszívárgott kalandorok végső és kétségbeesett próbálkozása volt.

Csap, Luhi, Felsőgereben, Volóc, Tiszaújlak, Nagyszöllős, Huszt, Perecsény, Técső, Vezérszállás, Verecke és a többi vissza-került falu mindegyik egy-egy lelkünkben felzengő költemény, melynek minden sora él bennünk s felrázza már-már a kétség szélén botorkáló lelkünket. Futni szeretnénk hozzájuk, felkapaszkodni apró falvaikba s megölelni őket. Szeretnénk beállani közéjük fatemplomaik csendjébe, hol egészen különös lelkiségben, a misztikumnak ősi ámulatában s megszállottságában dolgozik és imádkozik a ruszin nép.

A húsz éves ellenséges gyűrű szétpattant végre s a magyar honvédség bámulatos katonai teljesítmény után összeölelkezett a méteres hóban a lengyel testvérrel. Különös ez a mély szeretet, mely a ruszin és a lengyel nép iránt élt bennünk. A népek összetartozásának nem csupán faji, hanem főképen történelmi s közös multra utaló eredői vannak.

Ósi és történelmi parancs szerint tehát a ruszinnak itt élnie és hálnia kell. De ez az élet a biztonságot, a munkát, a megbecsülést és a magyar fehér kenyeret jelentse számára. Halála pedig boldog legyen és könnyű. Úgy távozzon az ismerős táj titokteli világából, hogy ne legyen szívében keserűség és tudatában vád. A magyarrá lett Kárpátok rengetege vigyázzon rájuk. A vihar, amely évszázados fák törzsével birkózik az alacsonyan szálló felhők alatt, rémitse halálra az egyszerű, igénytelen életük ellen ármánykodó ellenséget.

Kárpátalja a mienk s mi Kárpátaljáé vagyunk.

SZAVAK ERDEJÉN

*Szavak erdején bolyongni, mint a vándor,
Ki vadgalambos erdőn jütyörész.
Fölötte zöld és ezüstlila sátor,
De ő az élet sűrűjébe néz . . .*

*Mohos szavakra lelni messze völgyben,
Mik olyan kékek, oly süppedők, puhák,
Hogy csak átlátszó, tiszta síri csöndben
Ér hozzájuk a ködös lila vágó . . .*

*Menni nagy nedves, vad szavak alatt,
Miknek ágai tán az égig érnek.
Miken sötétzöld titkok alszanak
S mint kék madár röpköd a messzi élet . . .*